

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/218/2021
Identifikačné číslo spisu:	6916203428
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6916203428.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu Aramis Real Estate SE, so sídlom Česká republika, Praha 1, Navrátilova 666/7, Nové Město, IČO: 08798991, zastúpeným Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS, s.r.o., Trenčín, Pred poľom 1652, IČO: 36 857 882, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Dušan Ažaltovič, proti žalovanému Mestu Rimavská Sobota, Svätoplukova 9, Rimavská Sobota, IČO: 00 319 031, o vylúčenie veci z exekúcie, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 13C/93/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. júla 2020 sp. zn. 14Co/101/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 12. marca 2019 č. k. 13C/93/2016-114 zamietol žalobu a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Žalobca sa domáhal vylúčenia bližšie špecifikovaných nehnuteľností z exekúcie vedenej žalovaným (oprávneným) proti povinnému - spoločnosti REALITY - X38 CZ s.r.o.. Súdny exekútor zriadil na sporných nehnuteľnostiach exekučné záložné právo a následne mala prebehnúť dražba týchto nehnuteľností. Podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX, k.ú. E. F. je v súčasnosti ako aktuálny vlastník sporných nehnuteľností zapísaný U. Y., pričom žalobca tvrdil, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú postihnuté výkonom exekúcie a preto súdny exekútor vykonáva exekúciu spôsobom predaja nehnuteľností, ktoré nie sú vo vlastníctve povinného a ani U. Y.. Žalobca ako predávajúci uzavrel dňa 16. augusta 2013 s U. Y., ako kupujúcim, kúpnu zmluvu, na základe ktorej mu predal sporné nehnuteľnosti. Žalobca neskôr tvrdil, že uzavretím predmetnej kúpnej zmluvy došlo k porušeniu

zákonných povinností vyplývajúcich z ust. § 196a ods. 1 ObZ, keďže kupujúci bol v čase uzavretia kúpnej zmluvy predsedom predstavenstva predávajúceho a preto sa vyžadoval súhlas dozornej rady, ktorý daný nebol. Preto podľa žalobcu bola kúpna zmluva uzavretá v rozpore s ust. § 196a ods. 1 ObZ a bola podľa ust. § 39 OZ absolútne neplatný právny úkon.

1.2. Súd prvej inštancie uplatnený nárok právne posúdil podľa ustanovení § 55 ods. 1, § 61a ods. 1, § 134 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), v spojení s ustanoveniami § 66a ods. 1 a 2 a § 196a ods. 1 a 2 a následne konštatoval, že základom právneho posúdenia dôvodnosti žaloby bolo posúdenie predbežnej otázky - platnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 16. augusta 2006 medzi predávajúcim spoločnosťou REALITY-OBCHODNÁ, a.s. a kupujúcim U. Y. Prvostupňový súd vychádzal z veci vedenej pod sp. zn. 6C/36/2014, v ktorom konaní sa už riešila otázka vlastníckeho práva žalobcu (spoločnosť REALITY - OBCHODNÁ, a.s.) k nehnuteľnostiam totožným s nehnuteľnosťami o vylúčenie ktorých z exekúcie ide, v ktorej odvolací súd už vyslovil právny názor k posudzovaniu otázky platnosti spornej kúpnej zmluvy (rozhodnutie z 23. augusta 2015 sp. zn. 16Co/267/2017).

1.3. Ďalej uviedol, že kupujúci U. Y. bol v čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy predsedom predstavenstva spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ, a.s. (predávajúceho) a jediným akcionárom tejto spoločnosti a teda vlastnil akcie tejto spoločnosti, s ktorými boli spojené všetky hlasovacie práva, teda bol osobou, ktorá ovládala žalobcu (spoločnosť REALITY-OBCHODNÁ, a.s.). Vychádzajúc z uvedeného potom s poukazom na ust. § 196a ods. 2 vetu druhu ObZ, keďže podľa namietanej kúpnej zmluvy mal plniť dohodnutú kúpnu cenu kupujúci U. Y. ako ovládajúca osoba predávajúcemu spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ a.s., ako ovládanej osobe, súhlas dozornej rady spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ, a.s. sa k uzavretiu tejto kúpnej zmluvy nevyžadoval a táto kúpna zmluva iba z dôvodu absencie súhlasu dozornej rady k jej uzavretiu potom nebola neplatný právny úkon.

1.4. Pokiaľ právny zástupca žalobcu v rámci svojej právnej argumentácie poukazoval aj na ďalšie rozhodnutia súdu, konkrétne rozsudok z 19. septembra 2017 sp. zn. 10C/244/2015 a rozsudok z 19. júna 2017 sp. zn. 9C/376/2015 prvostupňový súd uviedol, že v oboch prípadoch išlo síce o kúpne zmluvy uzavreté medzi tými istými zmluvnými stranami a v ten istý deň, ako sporná kúpna zmluva zo 16. augusta 2006, ale každá z nich sa týkala prevodu iných nehnuteľností, pričom ani v jednom z týchto prípadov sa súd v rámci právneho posúdenia platnosti uzavretých kúpnych zmlúv nezaoberal právnou argumentáciou vyplývajúcou z druhej vety ust. § 196a ods. 2 ObZ.

1.5. Pokiaľ strana žalobcu tvrdila, že z logického, jazykového, ako aj systematického výkladu ust. § 196a ods. 2 ObZ vyplýva, že veta druhá tohto ustanovenia sa vzťahuje len na prevody podľa vety prvej ustanovenia § 196a ods. 2 ObZ, čiže len na prevody medzi právnickými osobami, prvostupňový súd uviedol, že zo zmyslu ustanovenia § 196a ObZ, ktorým je ochrana majetku spoločnosti pred tým, aby osoby oprávnené konať v mene spoločnosti nemohli samostatne robiť právne úkony, ktorými by previedli na seba majetok spoločnosti, alebo inak získali prospech zo spoločnosti, potom súdu vyplynulo, že veta druhá § 196a ods. 2 ObZ, teda výnimka dodržania príkazu právnej normy ohľadne získania predchádzajúceho súhlasu dozornej rady, sa vzťahuje tak na prevody podľa ust. § 196a ods. 1 ObZ, ako aj na prevody podľa ust. § 196a ods. 2 ObZ za predpokladu, že ide o plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby, teda osoby majetkovo prepojenej, t.j. majúcej podiel na spoločnosti alebo akcie spoločnosti, s ktorými je spojená väčšina hlasovacích práv, kedy sa predchádzajúci súhlas dozornej rady nevyžaduje. Súd dodal, že z ust. § 196a ods. 2 vety prvej ObZ podľa jeho názoru nevyplýva, že by malo ísť o prevody výlučne medzi právnickými osobami navzájom, ako to prezentoval zástupca žalobcu.

1.6. O trovách konania súd rozhodol tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konanie nepriznal, hoci žalovaný bol v konaní úspešný, pretože žalovaný v priebehu konania uviedol, že si neuplatňuje žiadne trov konania.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 7. júla 2020 sp. zn. 14Co/101/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu odvolacích trov.

2.1. Po odcitovaní ustanovení § 55 ods. 1, § 61a ods. 1 a § 134 Exekučného poriadku, § 66a ods. 1 a 2, § 196a ods. 1 a 2 ObZ uviedol, že žalobca sa dovoľával v žalobných tvrdeniach absolútnej neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy zo 16. augusta 2006 s poukazom na ustanovenie § 196a ods. 1 ObZ. V spore

bolo preukázané, že kupujúci fyzická osoba U. Y. bol súčasne štatutárnym orgánom - P., takže je zrejmé, že v zmysle dikcie zákonnej úpravy § 196a ods. 1 ObZ by na konštatovanie platnosti takéhoto právneho úkonu bol nevyhnutný súhlas dozornej rady obchodnej spoločnosti a taktiež naplnenie aj druhej zákonnej podmienky platnosti prevodu majetku spoločnosti na člena predstavenstva a súčasne jedinej osoby, ktorá bola oprávnená za spoločnosť konať a to za podmienok obvyklých v bežnom obchodnom styku. Súčasne kupujúci okrem toho, že bol v čase prevodu jediným štatutárnym orgánom, P. tejto obchodnej spoločnosti, bol súčasne aj jediným R. tejto obchodnej spoločnosti a tak bolo nevyhnutné vziať na zreteľ aj ďalšie zákonné ustanovenie a zákonné podmienky majúce vplyv na platnosť zamýšľaného právneho úkonu vymienené v dotknutom ustanovení § 196a v jeho odseku 2, konkrétne druhej vety tohto zákonného ustanovenia. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedené zákonné ustanovenie precizuje odsek 1 tohto zákonného ustanovenia a dopĺňa a spresňuje ďalšie zákonné okolnosti, vzťahujúce sa k hypotéze obsiahnutej v ustanovení § 196a ods. 1 ObZ. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že «[z] dikcie ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého „ak sú osoby podľa odseku 1 oprávnené konať aj za iné osoby, použije sa ustanovenie odseku 1 primerane aj na plnenia tam uvedené v prospech tejto inej osoby. Súhlas dozornej rady sa nevyžaduje, ak ide o plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby“ nevyplýva opodstatnenosť odvolacích argumentov žalobcu, že toto zákonné ustanovenie sa vzťahuje výlučne len na právnické osoby, typicky pre prípad prevodu majetku medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami, prípadne záver, že veta druhá tohto zákonného ustanovenia sa vzťahuje výlučne a len na vetu prvú tohto zákonného ustanovenia a nemá tak (veta druhá § 196a ods. 2) nadväznosť a súvis s odsekom 1 ustanovenia § 196a ObZ. Takýto záver odvolaciemu súdu zo zákonnej dikcie nevyplýva a nestotožňuje sa s ním.»

2.2. V ďalšom odvolací súd uviedol, že účelom a zámerom ustanovenia § 196a ods. 1 a 2 ObZ bolo „ochrániť spoločnosť pred nepoctivým jednaním, resp. zamedziť nepoctivým, špekulatívnym prevodom majetku spoločnosti na personálne prepojené osoby a toto ustanovenie treba vykladať tak, že predchádzajúci súhlas dozornej rady nebol pre platnosť kúpnej zmluvy v danom prípade potrebný ani vtedy, ak na základe kúpnej zmluvy malo ísť o plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby. U. Y., ktorý podľa kúpnej zmluvy mal plniť dohodnutú kúpnu cenu, bol v danom čase preukázateľne štatutárnym orgánom konajúcim za predávajúceho, bol P. a súčasne v rozhodnom čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy ... bol aj jediným R. tejto obchodnej spoločnosti. Potom v zmysle zákonnej dikcie ustanovenia § 66 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka bol osobou, ktorá ovládala (ako jediný štatutárny orgán a súčasne aj jediný akcionár majúci väčšinové hlasovacie práva) spoločnosť REALITY-OBCHODNÁ, a.s. , v prospech ktorej mal v zmysle kúpnej zmluvy plniť dojednanú kúpnu cenu a teda podľa ust. § 196a ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka sa na takýto prevod majetku súhlas dozornej rady nevyžadoval a predmetnú kúpnu zmluvu by nebolo možné iba z tohto dôvodu považovať za absolútne neplatný právny úkon."

2.3. Pokiaľ žalobca poukazoval na rozdielnu rozhodovaciu prax krajského súdu (16Co/267/2017 a 15Co/719/2015) odvolací súd v podstate zopakoval argumentáciu prvostupňového súdu [bod 1.4. (pozri bod 21 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia)].

2.4. O odvolacích trovách rozhodol tak, že úspešnému žalovanému ich náhradu nepriznal, keďže si ich žalovaný neuplatnil a odvolací súd ani nezistil, že by žalovanému nejaké trovy vznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Po opise priebehu konania a jeho predsúdnej argumentácie žalobca navrhol zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov, vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a priznať žalobcovi náhradu dovolacích trov.

3.1. V rámci dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca namietal arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov zo strany napadnutého odvolacieho rozhodnutia, a to v súvislosti s posúdením otázky platnosti kúpnej zmluvy. Odvolací súd rovnako nereagoval na jeho odlišnú rozhodovaciu prax posudzovanej otázky, keď prvostupňový súd sa stotožnil s jeho rozhodnutím z 23. augusta 2018 sp. zn. 16Co/267/2017 [týkajúcom sa tej istej kúpnej zmluvy a tých istých skutkových okolností (absentujúci súhlas dozornej rady)], pričom odlišný právny názor vyslovil ten istý súd v rozhodnutí z 27. apríla 2017 sp. zn. 15Co/719/2015 (ktoré nedôvodilo „záver o platnosti kúpnej zmluvy"), na ktoré poukazoval aj v rámci podaného odvolania. „Jedinou výhradou súdu k predloženým právoplatným rozhodnutiam v iných obdobných veciach bolo, že ani v jednom z týchto prípadov sa súd v rámci právneho posúdenia

platnosti uzavretých kúpnych zmlúv nezaoberal právnou argumentáciou vyplývajúcou z druhej vety § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka".

3.2. V rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobca namietal voči nosným právnym záverom nižších súdov nesprávny výklad ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka, keď oba sudy druhú vetu citovaného zákonného ustanovenia aplikovali izolovane a striktné formálne. Za doposiaľ nevyriešenú považovala otázku - „Výžaduje sa podľa ust. § 196a Obchodného zákonníka súhlas dozornej rady akciovej spoločnosti pri prevode nehnuteľného majetku, ktorý prevádza akciová spoločnosť na jej člena predstavenstva, ktorý je ovládajúcou osobou tejto akciovej spoločnosti a v tejto súvislosti či sa tak veta druhá ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka vzťahuje len na prevody podľa vety prvej ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka alebo aj na prevody podľa vety prvej ustanovenia § 196a ods. 1 Obchodného zákonníka?"

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd" alebo „dovolačný súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolačný dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, avšak nie je dôvodné.

6. Predmetná vec na najvyššom súde pôvodne napadla do senátu 2C a za sudkyňu spravodajkyňu bola určená predsedníčka tohto senátu JUDr. Viera Petriková. V dôsledku skončenia jej sudcovského pôsobenia na najvyššom súde bola potom - podľa bodu 2 prechodných ustanovení čl. XXVIIa a prílohy č. 5 opatrenia č. 6, ktorým sa mení a dopĺňa rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2023 s účinnosťou od 1. júla 2023 - táto vec pridelená senátu 7C a sudcom spravodajcom sa stal JUDr. Peter Brňák.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

7.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

8. Žalobca v rozsahu nosných právnych záverov odvolacieho súdu namietal arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov. Poukázal tiež na rozdielnu rozhodovaciu činnosť odvolacieho súdu [16Co/267/217 a 15Co/7192015 (bod 3.1.)].

9. Už na tomto mieste dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá.

10. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva ani podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odvolací súd svoje nosné právne závery formuloval tak, že v okolnostiach danej veci nebola sporná kúpna zmluva zo 16. augusta 2006 neplatná z dôvodu nedostatku súhlasu dozornej rady (čo tvrdil žalobca), pretože tento súhlas sa v zmysle ustanovenia § 196a ods. 2 ostatná veta ObZ nevyžadoval. Zároveň vysvetlil, prečo dospel k týmto právnym záverom (body 2.1. a 2.2.). Myšlienkový postup odvolacieho súdu bol preto v odôvodnení rozhodnutia dostatočne vysvetlený; odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné resp. nedostatočne odôvodnené. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

11. Pokiaľ žalobca namietal rozdielnu rozhodovaciu činnosť odvolacieho súdu, s ktorou sa odvolací súd nemal dostatočným spôsobom vysporiadať, ani uvedená námietka nie je opodstatnená. Odvolací súd, aj s poukazom na dôvody uvedené prvostupňovým súdom, v tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ prvostupňový súd vychádzal z právnych záverov rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. augusta 2018 sp. zn. 16Co/267/2017 (vec Okresného súdu Rimavská Sobota vedená pod sp. zn. 6C/36/2014) urobil tak preto, že sa týkala tej istej kúpnej zmluvy a tých istých skutkových okolností (absentujúci predchádzajúci súhlas dozornej rady k uzavretiu kúpnej zmluvy zo dňa 16. augusta 2006). Nižšie súdy tiež uviedli, že právny zástupca žalobcu v rámci svojej právnej argumentácie poukazoval aj na ďalšie rozhodnutia Okresného súdu Rimavská Sobota, konkrétne rozsudok z 19. septembra 2017 sp. zn. 10C/244/2015 (v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. apríla 2017 sp. zn. 15Co/719/2015) a rozsudok z 19. júna 2017 sp. zn. 9C/376/2015. Tieto sa však týkali prevodu iných nehnuteľností a ani v jednom z týchto prípadov sa súd v rámci právneho posúdenia platnosti uzavretých kúpnych zmlúv nezaoberal právnou argumentáciou vyplývajúcou z druhej vety ust. § 196a ods. 2 ObZ.

12. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

13. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobca položil dovolaciemu súdu otázku ohľadom výkladu § 196a ObZ, a to „Výžaduje sa podľa ust. § 196a Obchodného zákonníka súhlas dozornej rady akciovej spoločnosti pri prevode nehnuteľného majetku, ktorý prevádza akciová spoločnosť na jej člena predstavenstva, ktorý je ovládajúcou osobou tejto akciovej spoločnosti a v tejto súvislosti či sa tak veta druhá ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka vzťahuje len na prevody podľa vety prvej ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka alebo aj na prevody podľa

vety prvej ustanovenia § 196a ods. 1 Obchodného zákonníka?" (bod 3.2.) Položená právna otázka mala priamu súvislosť s nosnými právnymi závermi odvolacieho súdu v tom smere, že podľa názoru dovolateľa v danej veci nemalo byť aplikované ustanovenie § 196a ods. 2, veta druhá ObZ a pre chýbajúci predchádzajúci súhlas dozornej rady mala byť považovaná sporná kúpna zmluva za neplatnú.

14. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

15. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

16. Podľa § 196a ObZ spoločnosť môže poskytnúť úver, pôžičku, previesť alebo poskytnúť do užívania majetok spoločnosti alebo zabezpečiť záväzok členovi predstavenstva, prokuristovi alebo inej osobe, ktorá je oprávnená konať za spoločnosť a osobám im blízkym alebo osobám, ktoré konajú na ich účet, len na základe predchádzajúceho súhlasu dozornej rady a za podmienok obvyklých v bežnom obchodnom styku (ods. 1). Ak sú osoby podľa odseku 1 oprávnené konať aj za iné osoby, použije sa ustanovenie odseku 1 primerane aj na plnenia tam uvedené v prospech tejto inej osoby. Súhlas dozornej rady sa nevyžaduje, ak ide o plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby (ods. 2).

16.1. Podľa § 66a ObZ ovládaná osoba je spoločnosť, v ktorej má určitá osoba väčšinový podiel na hlasovacích právach preto, že má podiel na spoločnosti alebo akcie spoločnosti, s ktorými je spojená väčšina hlasovacích práv, alebo preto, že na základe dohody i inými oprávnenými osobami môže vykonávať väčšinu hlasovacích práv bez ohľadu na platnosť alebo neplatnosť takejto dohody [§186a (ods. 1)]. Podľa ustanovenia § 66a ods. 2 Obchodného zákonníka, ovládajúca osoba je osoba, ktorá má v ovládanej osobe postavenie podľa odseku 1 (ods. 2).

17. Odvolací súd v podstatnom uviedol, že v konaní „bolo výpisom z obchodného registra pôvodného žalobcu REALITY- OBCHODNÁ, a.s. ... ako predávajúceho, preukázané, že v čase uskutočnenia spochybneného právneho úkonu - kúpnej zmluvy, ktorou previedol svoj majetok - špecifikované nehnuteľnosti ... na kupujúceho - U. Y. ..., bola táto fyzická osoba ... súčasne štatutárnym orgánom - P., takže je zrejmé, že v zmysle dikcie zákonnej úpravy § X96a ods. 1 ObZ by na konštatovanie platnosti takéhoto právneho úkonu bol nevyhnutný súhlas dozornej rady obchodnej spoločnosti a taktiež naplnenie aj druhej zákonnej podmienky platnosti prevodu majetku spoločnosti na člena predstavenstva a súčasne jedinej osoby, ktorá bola oprávnená za spoločnosť konať a to za podmienok obvyklých v bežnom obchodnom styku. Uvedené zákonné ustanovenie však aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane bez zohľadnenia ďalších zásadných a relevantných okolností, ktoré mal súd z výpisu z obchodného registra tejto obchodnej spoločnosti za zrejmé a to, že súčasne kupujúci okrem toho, že bol v čase prevodu jediným štatutárnym orgánom, predsedom predstavenstva tejto obchodnej spoločnosti, bol súčasne aj jediným akcionárom tejto obchodnej spoločnosti a je tak nevyhnutné vziať na zreteľ aj ďalšie zákonné ustanovenie a zákonné podmienky majúce vplyv na platnosť zamýšľaného právneho úkonu vymienené v dotknutom ustanovení § 196a v jeho odseku 2, konkrétne druhej vety tohto zákonného ustanovenia. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedené zákonné ustanovenie precizuje odsek 1 tohto zákonného ustanovenia a dopĺňa a spesňuje ďalšie zákonné okolnosti, vzťahujúce sa k hypotéze obsiahnutej v ustanovení § 196a ods. 1 Obchodného zákonníka. Z dikcie ustanovenia § 196a ods. 2 Obchodného zákonníka ... nevyplýva opodstatnenosť odvolacích argumentov žalobcu, že toto zákonné ustanovenie sa vzťahuje výlučne len na právnické osoby, typicky pre prípad prevodu majetku medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami, prípadne záver, že veta druhá tohto zákonného ustanovenia sa vzťahuje výlučne a len na vetu prvú tohto zákonného ustanovenia a nemá tak (veta druhá § 196a ods. 2) nadväznosť a súvis s odsekom 1 ustanovenia § 196a ObZ. Takýto záver odvolaciemu

súdu zo zákonnej dikcie nevyplýva a nestotožňuje sa s ním. Uvedené zákonné ustanovenie § 196a ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka má za účel a zákonodarcom sledovaný zámer ochrániť spoločnosť pred nepoctivým jednaním, resp. zamedziť nepoctivým, špekulatívnym prevodom majetku spoločnosti na personálne prepojené osoby a toto ustanovenie treba vykladať tak, že predchádzajúci súhlas dozornej rady nebol pre platnosť kúpnej zmluvy v danom prípade potrebný ani vtedy, ak na základe kúpnej zmluvy malo ísť o plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby. U. Y., ktorý podľa kúpnej zmluvy mal plniť dohodnutú kúpnu cenu, bol v danom čase preukázateľne štatutárnym orgánom konajúcim za predávajúceho, bol predsedom predstavenstva a súčasne v rozhodnom čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy zo dňa 16. augusta 2006 bol aj jediným akcionárom tejto obchodnej spoločnosti. Potom v zmysle zákonnej dikcie ustanovenia § 66 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka bol osobou, ktorá ovládala (ako jediný štatutárny orgán a súčasne aj jediný akcionár majúci väčšinové hlasovacie práva) spoločnosť REALITY-OBCHODNÁ, a.s., v prospech ktorej mal v zmysle kúpnej zmluvy plniť dojednanú kúpnu cenu a teda podľa ust. § 196a ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka sa na takýto prevod majetku súhlas dozornej rady nevyžadoval a predmetnú kúpnu zmluvu by nebolo možné iba z tohto dôvodu považovať za absolútne neplatný právny úkon. Neobstoí argument odvolateľa, že nakoľko ide o synalagmatický právny úkon, dochádzalo súčasne k plneniu aj zo strany žalobcu v prospech svojho štatutárneho orgánu a teda výkladom ad absurdum by bolo nutné dospieť k záveru, že na časť kúpnej zmluvy - prevod vlastníckeho práva k majetku spoločnosti je potrebný súhlas dozornej rady a na druhú časť obsahu tohto záväzku - plnenie kúpnej ceny by sa už súhlas v zmysle druhej vety ustanovenia § 196a ods. 2 ObZ nevzťahoval a teda len časť kúpnej zmluvy by bola absolútne neplatná (v záväzku spoločnosti previesť majetok). Hoci odvolací súd nijako nespochybňuje skutočnosť, že v prípade kúpnej zmluvy ide nepochybne o synalagmatický právny úkon, ako typicky všetky odplatné právne úkony a teda o vzájomný záväzok, pri ktorom sú vzájomné práva a povinnosti jednej a druhej zmluvnej strany vo vzájomnej korelácii a kde právu jednej zmluvnej strany zodpovedá vždy povinnosť druhého účastníka právneho vzťahu. Avšak predmetom kúpnej zmluvy je nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu predaja a v zmysle dojednaných kúpnych podmienok mal za nadobudnutie vlastníckeho práva zaplatiť, teda plniť kúpnu cenu kupujúci v prospech predávajúceho. Plniť kúpnu cenu v prospech predávajúceho mal U. Y., ktorý ako jediný štatutárny zástupca, predseda predstavenstva a súčasne i jediný akcionár predávajúceho, ako obchodnej spoločnosti, je ovládajúcou osobou predávajúceho a ... nebol potom potrebný súhlas dozornej rady v danom prípade."

18. Podľa názoru najvyššieho súdu je treba dať sčasti za pravdu žalobcovi, že striktne formálny výklad ustanovenia § 196a ObZ svedčil v prípade spornej kúpnej zmluvy skôr o povinnosti dania súhlasu dozornou radou, keďže v danej veci spoločnosť REALITY-OBCHODNÁ, a.s. prevádzala majetok na člena predstavenstva - jeho predsedu (§ 196a ods. 1 ObZ). V tomto ohľade nie je ustanovenie § 196a ods. 2, veta druhá ObZ celkom jednoznačné, keďže podľa neho absencia súhlasu dozornej rady sa viaže (iba) na „plnenie ovládajúcej osoby v prospech ovládanej osoby“.

18.1. Vzhľadom na zistený skutkový stav veci zo strany nižších súdov (pre dovolací súd v zmysle § 442 CSP záväzný a nebol ani sporovými stranami rozporovaný, pozn.) však v okolnostiach posudzovanej veci bol spoločnosťou REALITY-OBCHODNÁ, a.s. (predávajúcim) spornou kúpnu zmluvou prevádzaný majetok síce na člena predstavenstva (jeho predsedu), ale zároveň kupujúci - fyzická osoba (U. Y.) bol jediným štatutárnym zástupcom a súčasne i jediným akcionárom predávajúcej obchodnej spoločnosti. Podľa názoru najvyššieho súdu v materiálnom ponímaní potom uvedené „dvojediné“ postavenie osoby U. Y. (na strane predávajúceho i kupujúceho) predurčilo i záver o tom, že U. Y. vystupoval v celom procese prevodu majetku ako ovládajúca osoba, so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi. Aj právna teória (viď nižšie) uvádza, že pokiaľ vecné plnenie (prevod majetku) poskytuje ovládajúca osoba, potom súhlas dozornej rady nie je potrebný.

18.2. Právna doktrína v tejto súvislosti uvádza, že „[j]ediná výnimka dodržania príkazu/zákazu právnej normy ohľadne získania predchádzajúceho súhlasu dozornej rady je ustanovená v situácii, keď sa plnenie (finančné, vecné, zábezpeka) poskytuje ovládajúcou osobou v prospech osoby ovládanej. Uplatnenie podmienok obvyklých v bežnom obchodnom styku (odplata za poskytnuté plnenie) je relevantné aj v týchto vzťahoch.“ (pozri Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, s. 891-893).

18.3. Uvedenú diskrepanciu (bod 18) si uvedomoval aj odvolací súd, ktorý na začiatku svojich právnych

úvah pripustil, že keďže kupujúca fyzická osoba bola súčasne štatutárnym orgánom - predsedom predstavenstva „v zmysle dikcie zákonnej úpravy § 196a ods. 1 ObZ by na konštatovanie platnosti takéhoto právneho úkonu bol nevyhnutný súhlas dozornej rady obchodnej spoločnosti". Na strane druhej vzhľadom na ďalšie konkrétne zistenia, že kupujúci (okrem toho, že bol predsedom predstavenstva, pozn.) bol zároveň štatutárnym zástupcom a jediným akcionárom tejto obchodnej spoločnosti [predávajúceho (teda de facto predávala a kupovala tá istá osoba, pozn.)] v rešpekte k účelu ustanovenia § 196a ObZ (body 2.1., 2.2. a 17) dospel odvolací súd k správne mu záveru, že v konkrétne prejednávacom prípade „v zmysle zákonnej dikcie ustanovenia § 66 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka bol (U. Y., pozn.) osobou, ktorá ovládala (ako jediný štatutárny orgán a súčasne aj jediný akcionár majúci väčšinové hlasovacie práva) spoločnosť REALITY-OBCHODNÁ, a.s., v prospech ktorej mal v zmysle kúpnej zmluvy plniť dojednanú kúpnu cenu a teda podľa ust. § 196a ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka sa na takýto prevod majetku súhlas dozornej rady nevyžadoval a predmetnú kúpnu zmluvu by nebolo možné iba z tohto dôvodu považovať za absolútne neplatný právny úkon."

19. Najvyšší súd na podporu vyššie uvedeného právneho záveru odvolacieho súdu uvádza, že záver o neplatnosti sa musí opierať o rozumný výklad dotknutého zákonného ustanovenia. Nemožno si vystačiť iba z gramatickým výkladom. Významnú úlohu tu hrá predovšetkým výklad teleologický. Preto je potrebné vždy sa pýtať, aký bol účel zákonného príkazu, či zákazu. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu ustanovenia § 196a ods. 2, veta druhá ObZ, vzhľadom na individuálne okolnosti posudzovaného prípadu, nemožno preto považovať za celkom zjavne nedôvodnú, či právne nekonformnú. V širších súvislostiach nebolo možné obísť ani fakt, že neplatnosti kúpnej zmluvy sa v danom súdnom spore dovoľával (fakticky) „dvojjediný" účastník (predávajúci i kupujúci) spornej kúpnej zmluvy.

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ v tejto časti dovolania neopodstatnene namietal nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

21. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd ich náhradu nepriznal (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.